

Ἡ Ἁγία Ἀργυρή

ἡ νεομάρτυς & μεγαλομάρτυς

(Διασκευή Χρυσούλας Χατζηγιαννίου,

φιλόλογου,

ἀπό τὴν ὁμώνυμη πραγματεία

Φιλ. Στεφ. Σιλιππίδη)

Ἀθήνα 2005

ἔκδοσις τρίτη

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Υπηρετώντας στήν Κωνσταντινούπολη ὡς ἐκπαιδευτικός συχνά ἐπισκεπτόμουν τό ἐκκλησάκι τῆς Ἁγίας Ἀργυρῆς στό Χάσκιοι, στόν περίβολο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ὅπου εἶχε ταφεῖ. Ἦταν ἕνα μικρό ἐκκλησάκι, πολὺ ἀπλό, μέ μιά μεγάλη εἰκόνα καί ἕνα μα-
νουάλι γιά κεριά. Τό ἅγιο λείψανό της βρι-
σκόταν στό Ναό τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς κά-
τω ἀπό τόν ἄμβωνα.

Τό κείμενο πού ἀκολουθεῖ, εἶναι παρμένο ἀπό
τήν πραγματεία τοῦ Φιλίππου Στεφάνου Φι-
λιππίδου, (ἔκδοση 1912 Κων/πολη), μέ τόν
τίτλο: «Νεομάρτυς Ἀργυρή. Πραγματεία
Θρησκευτική - ἱστορική, ἐποικοδομητική». **Εἶναι**
δοσμένο μέ κάποια συντόμευση καί
ἀπλούστευση στή γλώσσα.

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

Εἰς μνήμην τοῦ πατρός μου Παναγιώτου
Χατζηγιαννιοῦ ἐκ Πύργων Θεσμῆς Λέσβου,
καί τῆς μητρός μου Γαρυφαλλιάς ἐκ Κυθω-
νίων Μικρᾶς Ἀσίας.

Χρυσούλα Π. Χατζηγιαννιοῦ
Ἡνιόχου 17, Γαλάτσι
Τ.Κ. 111 46 Ἀθήνα
Τηλ. 29.20.244 - 29.10.572 καί
(0251) 71.312 Μυτιλήνη

ISBN: 960-630-556-2

Χρυσούλα Χατζηγιαννιοῦ

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ (1688-1721)

Εἶχε ἀληθινά ἡ Ἀργυρή, σάν ἄλλη Χαναναία, πίστη, εἶχε φρονιμάδα, εἶχε ταπεινοφροσύνη. Ἀλλά, ἂν ἔλειπε ἀπό τήν καρδιά της ἡ ἐπιμονή, δέν θά ἐκέρδιζε τόν Παράδεισο. Ὑπέμεινε σταθερή καί ἀσάλευτη στό σκοπό της, ἂν καί βρῆκε πολλές δυσκολίες στή ζωή της, καί γιά τοῦτο ἐνίκησε καί ἐπέτυχε αὐτό πού ποθοῦσε, δηλαδή νά γίνει τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐπιμονή στά καλά ἔργα εἶναι ἀρετή, τόσο ἀναγκαία, ὥστε χωρίς αὐτή, κανεῖς δέν ἀπολαμβάνει τή σωτηρία του. Ἡ ἠθική, τό Εὐαγγέλιο, διδάσκει, ὅτι ἐκεῖνος μόνο φτάνει στόν Παράδεισο ὁ ὁποῖος περιπατεῖ στό δρόμο τῆς ἀρετῆς. Τοῦτο τό δρόμο βλέπουμε νά εἰκονίζεται στήν Ἁγία Γραφή, (Δευτ.κη.12) μέ «τήν κλίμακα τοῦ Ἰακώβ», πού στηρίζεται στή

γῆ, καί φτάνει μέχρι τόν οὐρανό. Μέ αὐτή τήν κλίμακα οἱ Ἄγγελοι κατεβαίνουν στους ἀνθρώπους, φέρνοντας τή χάρη τοῦ Θεοῦ, καί οἱ ἀνθρώποι μ' αὐτή, ὅταν γίνουν ὅμοιοι μέ τούς Ἀγγέλους, ἀνεβαίνουν στήν αἰώνια βασιλεία.

Ἡ πίστη, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλπίδα, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ ὑπακοή, ἡ σωφροσύνη, ἡ προσευχή, ἡ νηστεία, ἡ ἀγρυπνία, καί ἄλλες ἀρετές, εἶναι τά σκαλοπάτια αὐτῆς τῆς οὐράνιας κλίμακας, τήν ὁποία ἀνέβηκε ἡ νεωτάτη Ἀργυρή, καί κατόρθωσε νά εἰσέλθει στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἡ γέννηση καί ἡ καταγωγή της

Ἡ Ἁγία Ἀργυρή γεννήθηκε στήν Προύσσα τῆς Βιθυνίας, ἀπό ἐνάρετους κι εὐλαβεῖς γονεῖς, τόν Γεώργιο καί τή Σωσάννα. Κοντά στό σπίτι τῆς Ἀργυρῆς, κατά κακή τύχη βρισκόταν τό σπίτι κάποιου ἀλλόθρησκου προύχοντα,

τοῦ ὁποίου ὁ γιός μόλις εἶδε τήν Ἀργυρή, τόσο θαμπώθηκε ἀπ' τήν ὀμορφιά της, ὥστε θέλησε νά δημιουργήσῃ μαζί της σχέσεις ἐρωτικές, καί νά τήν κάνει νά ἀλλαξοπιστήσῃ.

Ἄρωτομανής ἀλλόθρησκος

Μιά μέρα, συναντᾷ τήν Ἀργυρή στό δρόμο καί τῆς ἀποκαλύπτει τά αἰσθήματά του, ἀλλά ἡ Ἀργυρή ἀτάραχη καί σταθερή ἀπομακρύνθηκε ἀπό αὐτόν, πράγμα πού τόν ἔκανε ἔξω φρενῶν καί δυνάμωσε τό πάθος του. Ὅποτε ἄρχισε νά ἐνοχλεῖ καί τούς γονεῖς της, ἀπειλώντας τους μέ τή ζωή τῆς κόρης τους, ἄν δέν ἀλλαξοπιστήσῃ. Ἡ Ἀργυρή τότε ἀναφέρει στους γονεῖς της τά τρέχοντα, ὁπότε οἱ δύστυχοι τρομοκρατημένοι, ἀποφασίζουν νά τήν παντρέψουν μέ ἕναν χριστιανό νέο, γιά νά γλυτώσουν ἀπό τίς κακές ἐπιθυμίες καί τίς πιέσεις τοῦ ἀλλόθρησκου.

Γάμος καί ἀπαγωγή

Πράγματι σέ ἡλικία δεκαεπτά ἐτῶν, μετά ἀπό λίγες ἡμέρες, ὀδηγεῖται νύμφη ὠραιότατη στήν ἐκκλησία γιά νά παντρευτεῖ ὀρθόδοξο νέο συγχωριανό της. Ἀλλά ὅμως ὁ γάμος τῆς Ἀργυρῆς δέν ἔσβησε τό πάθος τοῦ ἀλλόθρησκου. Καί ὅταν μετά ἀπό δεκαπέντε ἡμέρες ἡ νύμφη ὀδηγεῖται ἀπό τό σύζυγό της στήν ἐκκλησία, κατά τό ἔθιμο, γιά νά γίνει παράκληση, ἐμφανίζεται μπροστά της ὁ ἄρωτομανής γιός τοῦ προύχοντα μαζί μέ εἴκοσι ἄλλους ἀλλόθρησκους νέους κακῆς διαγωγῆς, καί ἀρπάζουν τή νύμφη ἀπό τό μέσον τῶν γονέων καί τῶν συγγενῶν της καί τοῦ συζύγου της. Ἡ Ἀργυρή ἀντί νά βρεθεῖ στήν ἐκκλησία βρίσκεται στό δικαστήριο μέ τή νυμφική της ἐνδύμασία, καί μέ μιᾶ ἀναφορά ἐναντίον της, πού τήν ὑπέγραφαν ἕξι ἀπό αὐτούς πού τήν ἀπήγαγαν, πού ἔγραφε ὅτι ἡ Ἀργυρή, θυ-

γατέρα τοῦ Γεωργίου καί τῆς Σωσάννας, εἶχε ὑποσχεθεῖ στό γιό τοῦ προύχοντα ὅτι θά ἀλλαξοπιστήσει.

Παράξενη δίκη

Ὁ κριτής, πού ἦταν καί πατέρας τοῦ ἀλλόθρησκου, καταδικάζει τήν Ἀργυρή νά ἀλλαξοπιστήσει καί νά παντρευθεῖ τό γιό του. Ἡ Ἀργυρή σταθῆκε μπροστά στήν ἀπόφαση τοῦ κριτῆ ἀμετάπειστη, ἀλύγιστη καί ἄφοβη. Ὁργισμένος ὁ δικαστής διέταξε νά τή δέσουν καί νά τή φυλακίσουν...

Οἱ δύστυχοι γονεῖς μὴ μπορώντας νά παρηγορηθοῦν ἀπό τή στέρηση τῆς μονάκριβης θυγατέρας τους, ἔσπευσαν μέσω τοῦ Μητροπολίτου Προύσσης νά εἰδοποιήσουν τόν Πατριάρχη στήν Κωνσταντινούπολη. Μετέβηκαν καί οἱ ἴδιοι μέ τόν ἀντιπρόσωπο τοῦ Μητροπολίτου νά διαμαρτυροῦν στήν τουρκική κυβέρ-

νηση. Ἀλλά τό μόνο πού κατάφεραν ἦταν νά μεταφερθεῖ ἀπό τή φυλακή ἡ Ἀργυρή σέ δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ τοῦ κριτοῦ, μέχρις ὅτου δικασθεῖ σέ ἀνώτατο δικαστήριο στήν Κωνσταντινούπολη.

Τήν ἐπαύριο, ἀδύνατη καί ταλαιπωρημένη, ἡ Ἀργυρή ὀδηγεῖται στίς φυλακές τῆς Κωνσταντινούπολης μέχρις ὅτου ὀρισεῖ ἡ δίκη. Δύο χρόνια ὁ σύζυγος καί οἱ γονεῖς της ἀγωνίζονται νά ὀρισεῖ ἡ ἡμέρα τῆς δίκης. Τέλος ὀδηγεῖται στό δικαστήριο, ἀλλά ἡ ἀπόφαση εἶναι ἡ ἴδια μέ τοῦ κριτοῦ τῆς Προύσσης, πού ἔλεγε: Ἡ χριστιανή Ἀργυρή ἢ θά ἀλλαξοπιστήσει νά παντρευθεῖ τό γιό τοῦ προύχοντα ἢ θά κλειθεῖ σέ ἰσόβια δεσμά.

Καί πάλι ὁ ἐρωτομανῆς ἀλλόθρησκος ὀργισμένος μέ τήν ἀλύγιστη στάση τῆς Ἀργυρῆς κατόρθωσε ὥστε νά τήν ἀλυσοδέσουν καί νά τήν ὀδηγήσουν στή φυλακή.

Ραβδισμοί και μαρτύρια

Ἡ ἀκλόνητη καὶ ἀληθινή πίστη πρὸς τὸ Σωτήρα Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν ὑποχωρεῖ οὔτε μπροστά στό φοβερώτατο θάνατο.

Ἔτσι καταδικάστηκε ἡ Ἀργυρή νά σαπίζει στή φυλακή, δεμένη μέ ἀλυσίδες, ἀνάμεσα σέ αἰσχρές καὶ ἀνήθικες γυναῖκες, πού τίς διέταξαν νά βασανίζουν τήν Ἀργυρή ἡμέρα καί νύκτα γιά νά τήν ἀναγκάσουν νά ἀλλαξοπιστήσῃ. Κάθε μέρα τή βασάνιζαν μέ σκληρούς ραβδισμούς, σκληραγωγίες καί νηστεῖες.

Ἡ δύστυχη μητέρα της, Σωσάννα, μὴ ἀντέχοντας τά βασανιστήρια τῆς ἀγαπημένης της μοναχοκόρης μετά δύο χρόνια πέθανε καί αὐτή μέσα στή φυλακή.

Τά βάσανα, οἱ ραβδισμοί, οἱ ἀγρυπνίες καί οἱ νηστεῖες ἀδυνατίζαν καί ἔφθειραν σιγά σιγά τήν Ἀργυρή. Τέλος, ἀφοῦ κατάλαβε ὅτι τὸ τέλος πλησίαζε, θέλησε νά ἐκτελέσῃ τὸ τελευ-

ταῖο καθήκον της πρὸς τὸν προσφιλή Σωτήρα Ἰησοῦ Χριστό, νά κοινωνήσῃ τῶν ἀχράντων μυστηρίων, πράγμα ὅμως πολὺ δύσκολο μέσα στή φυλακή. Ἀλλά ἡ θεία χάρις τῆς ὑπέδειξε τὸν τρόπο.

Μέσα στή φυλακή ἦταν κλεισμένος ἕνας γέρος γιά χρέη στό κράτος, καί ἐπειδὴ ἦταν μέσα πολλά χρόνια καί ὅλοι τὸν γνώριζαν, τὸν ἄφηναν πότε-πότε νά κινεῖται περισσότερο ἐλεύθερα. Αὐτὸν κρυφά κατόρθωσε νά φωνάξῃ ἡ Ἀργυρή καί νά τοῦ ἐμπιστευθεῖ τή θέλησή της. Καί αὐτὸς βρῆκε τὸν προϊστάμενο τῆς ἐκκλησίας τῆς φυλακῆς, καί τοῦ ἀνέφερε τήν ἐπιθυμία τῆς Ἀργυρῆς. Ὁ προϊστάμενος, ὅπως συνηθίζετο τότε σέ τέτοιες περιστάσεις, ἔβαλε μέσα σέ μιὰ σταφίδα τά ἄχραντα μυστήρια καί ὁ γέροντας τά μετέφερε μέ σεβασμὸ στό βάθος τῆς φυλακῆς πού βρισκόταν ἀλυσοδεμένη ἡ Ἀργυρή. Ἐκείνη, ἀφοῦ πρώτα

προσευχήθηκε, κοινώνησε και μετά από 24 ώρες παρέδωσε τήν άγία της ψυχή στα χέρια του Πλάστη και Θεού της μετά από 16 χρόνων φρικτά μαρτύρια. Η Άργυρή τήν 5 Άπριλίου 1721 ένταφιάζεται κατά τήν επιθυμία της σε μία άκρη στον περίβολο του ναού τής όσιομάρτυρος Άγίας Παρασκευής στό Χάσκιοι (Πικρίδιο), πού ήταν τότε νεκροταφείο.

Ο γέροντας πού τήν κοινώνησε, τήν ακολουθει ώς τόν ένταφιασμό της, και θέτει πάνω στον τάφο της ένα κιονίσκο μέ ένα σταυρό χαραγμένο επάνω.

Δικαίωση

Στίς 30 Άπριλίου 1725 τελείται ή ανακομιδή των λειψάνων της, επειδή ζήτησε τουτο πολύς κόσμος πού έγνώριζε τά βάσανα πού υπέφερε επί τόσα όλόκληρα χρόνια ή Άργυρή. Κατά τήν ανακομιδή, τή βρήκαν όλόσωμη να

εὐωδιάζει. Άμέσως εϊδοποίησαν τόν Πατριάρχη Παΐσιο, ό όποιος άφου έρεύνησε αυτοπρωσώπως και είδε μέ τά μάτια του τό θαύμα, έλειτούργησε μέ όλη τήν Ίερά Σύνοδο και διάταξε να θέσουν τό άγιο λειψάνό της σε ιδιαίτερη λάρνακα. Ίδού τί γράφει και ό Πατριάρχης:

Ω, των θαυμασίων σου Χριστέ. Άφου άνοιξαμεν τόν τάφον είδα να μένει σωο και άφθορο τό άγιο αυτής σκῆνος, να αναβλύζει όε θαυμασίαν ευωδιάν και να κάνει σε όλους θαύματα.

Άπό τότε αποφασίζεται στις 30 Άπριλίου να εορτάζεται ή μνήμη της μέ άρχιερατική λειτουργία, και μετά από αυτή γίνεται ή λιτανεία.

[Στό χειρόγραφο πού αναφέρονται όλα αυτά γράφεται και τό εξής θαύμα:]

Κατά τήν ήμέρα τής μνήμης της, όποτε

ἀπό παντοῦ ἔφταναν πλήθη χριστιανῶν, ἦρθε καί μιὰ χριστιανή εὐλαβῆς μέχρι φανατισμοῦ, πού ἀφοῦ προσκύνησε, θέλησε νά λάβει ἕνα δάκτυλο ἀπό τό χέρι τοῦ λειψάνου, τό ὁποῖο καί ἔκαμε. Τότε, τήν ἴδια στιγμή, θαμπώνουν τά μάτια της, δέ βλέπει τίποτε καί μήτε μπορεῖ νά ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τή λάρνακα. Ὁμολογεῖ σέ ὅλους τήν ἁμαρτία της, ζητεῖ συγχώρησι καί ἐπιστρέφει τό ἱερό δάκτυλο πού εἶχε κόψει. Ἐμεινε 40 ἡμέρες κοντά στήν ἁγία λάρνακα μέ νηστεῖες καί προσευχές γιά νά ἐλευθερωθεῖ ἀπό τήν ἀσθένειά της, πράγμα πού ἔγινε. Τό ἴδιο ἔπαθε καί μιὰ ἄλλη πού θέλησε νά ἀποσπάσει μιὰ τρίχα ἀπό τά μαλλιά τῆς Ἀγίας.

Τήν ἱεράν της ἀκολουθία συνέγραψαν οἱ ψάλτες καί οἱ λόγιοι τῆς Κωνσταντινούπολης, ἀφοῦ ἦρθαν στό προάστειο Χάσκιοι, ἡ ὁποία ὑπάρχει καί ψάλλεται ὡς σήμερα. Τήν κεφα-

λή τῆς ἁγίας Ἀργυρῆς λέγεται ὅτι κατόρθωσε νά τήν ἀποσπάσει ρῶστος μοναχός καί νά τήν φέρει στή Ρωσσία, ὅπου ἐορτάζεται καί ἡ μνήμη της τήν ἴδια ἡμέρα καί ἐκεῖ, στίς 30 Ἀπριλίου.

Αὐτά καί τόσο μεγάλα ἦταν τά βάσανα καί τά μαρτύρια τῆς μακαρίας αὐτῆς γυναικός, τῆς ὁποίας τόν βίῳ καί τήν ἀρετή εὐχομαι νά τήν μιμηθοῦν καί οἱ σημερινές μας γυναῖκες.

Χαῖρε ἔνδοξη Ἀργυρή,
αἰνεῖτε τήν ὀσιομάρτυρα καί
μεγαλομάρτυρα Ἀργυρή.

Φίλ. Στ. Φιλιππίδης

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟΝ

Ἦχος δ'. Ταχύ προκατάλαβε

Τυράννους κατήσχυνας ἐν τοῖς βασάνοις
σεμνή, δειχθεῖσα, πολυάθλε, ὡσπερ ἀδάμας
στερρός, Χριστοῦ μάρτυς ἔνδοξε, ἔδειξας
ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστόν τόν Σωτῆρα, ἔρω-
τά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον, δι' ὃ
σε, Ἀργυρή, αὐτός ἀξίως ἐδόξασε.

Ἑρμηνεία:

Σεβαστή μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ, ντρόπια-
σες τούς τυράννους μέ τά βάσανα πού υπέ-
φερες, ἀφοῦ ἀναδείχθηκες ἀξιοσέβαστη, ἀκα-
ταπόνητη, σάν ἓνα σκληρό διαμάντι, ἔδειξες
δέ ἀκόμη ὄχι μόνο ἀγάπη καὶ ζῆλο, ἀλλά
ἄσβεστο πόθο στόν Σωτῆρα Χριστό, γι' αὐτό,
ὡ Ἀργυρή, ὁ Κύριος ἐπάξια σέ ἐξύψωσε.

Σημειώσεις:

Ἡ λάρνακα μέ τό ἅγιο λείψανο πού διε-
τηρεῖτο ἀκέραιο, ἐπί αἰῶνες βρισκόταν στό
Πικρίδιον (Χάσκιοι) στό ναό τῆς Ἁγίας Πα-
ρασκευῆς, στόν περίβολόν της, πού κάποτε
χρησιμοποιεῖτο ὡς κοιμητήριον καί πού ἐκεῖ
εἶχε ταφεῖ καί ἡ Ἁγία, καί σήμερα βρίσκεται
ὁ τάφος της κι ἓνα μικρό ναῖδριο στή χάρη
της. Ἐπί τρεῖς αἰῶνες καί πλέον, στίς 30
Ἀπριλίου γινόταν πανηγυρική λειτουργία καί
περιφορά τῆς λάρνακας μέ τό ἅγιο λείψανό
της. Καί σήμερα πάντα γίνεται ἐπί τόπου
στήν Ἁγία Παρασκευή ἡ λειτουργία, ἀλλά ἡ
λάρνακα μέ τό ἅγιο λείψανο δέν ὑπάρχει πλέ-
ον. Τό 1955, μέ τά θλιβερά γεγονότα τοῦ Σε-
πτεμβρίου ἐκείνου, ὅπου ὁ τουρκικός ὄχλος
ἔκανε φοβερές καταστροφές ἐναντίον τῶν χρι-
στιανῶν τῆς Πόλης, ιδιαίτερα στίς ἐκκλη-
σίες, ἀφοῦ λεηλάτησαν καί τό ναό τῆς Ἁγίας

Παρασκευῆς, πέταξαν ἔξω τὴν ἁγία λάρνακα καὶ τὴν ἔκαψαν. Ἀπὸ τὸ ἅγιο λείψανο τῆς Ἁγίας εὐρέθησαν ἐλάχιστα μέσα στὰ ἀποκαΐδια, πού τώρα φυλάσσονται σέ μιά μικρὴ λειψανοθήκη καὶ μέ αὐτὴν καὶ πολὺ πόνος καὶ εὐλάβεια γίνεται κάθε χρόνο ἡ πανηγυρικὴ λειτουργία στό νὰό τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς καὶ ἡ λιτάνευσις τῶν ἁγίων τῆς λειψάνων, μέ τὴν μικρὴ αὐτὴ λειψανοθήκη στὰ χέρια εὐλαβοῦς ἱερέως.